

Kommenttipuheenvuoromme työtulojen ja sosiaaliturvan yhteensovittamisen vaihtoehtoihin malleihin.

Haluamme kiinnittää työryhmän huomion siihen, että riippumatta valittavasta mallista, yksinasuvien yhdenvertaisuutta on jatkossa edistettävä palveluja suunniteltaessa ja etuustasoja määriteltäessä.

PERHETURVA:

Yksinasuvat ry:n mielestä esitetyistä kolmesta mallista Perheturva-malli on kyseenalaisin, sen asettaessa eri perhemuodot erilaiseen asemaan toisiinsa nähden. Vaikka yhden aikuisen ”perhe” voi olla suhteellinen voittaja, me kannatamme eri perhemuotojen yhdenvertaisuutta Yhdenvertaisuuslain 3 luvun 8 § hengessä.¹

Tällä hetkellä yksinasuvia ei ole kaikilta osin huomioitu lain hengen mukaisesti. Tähän vaadimme muutosta.

TYÖ ja OSAAMINEN:

Yksinasuvat ry:n mielestä tämä olisi tietyin edellytyksin mahdollinen malli.

Palvelutarpeen arvioinnin ja asiakasohjauksen oikea-aikaisuuden toteuttaminen edellyttää mielestämme työhallinnon työntekijöiltä tai työhallinnon käyttämillä koulutuspalveluilta korkeatasoista osaamista ja entistä parempaa tehokkuutta. Työvoimakoulutus tukee nykyisin harvoin työllistymistä. Omaan tilanteeseen sopivaa koulutusta ei aina järjestetä asiakaslähtöisesti. Työkyvyltään heikompien asemaa ei saa entisestään hankaloittaa asettamalla epärealistisia vaatimuksia ja sanktioita työhallinnon taholta.

Yrittäjyyteen kannustaminen ja mikroyrittäjyyden esteiden poistaminen pitäisi ottaa vahvasti mukaan koulutussisältöihin. Yrittäjyyden alkutaivalta pitää tukea nykyistä paremmin. Lisäksi aikuisten oppisopimuskoulutusta pitäisi edistää.

Yksinasuvia koskeva erityishuomioita:

Aikaisemmassa vaiheessa vaikuttavien palveluiden kehittäminen olisi perusteltua myös ja varsinkin yksinasuvien näkökulmasta heidän korkeamman työttömyysasteensa takia.

Yksinasuvien työttömyys: Yksinasuvissa on, Tilastokeskuksen v. 2015 tietojen mukaan, lähes kaksinkertainen määrä työttömiä (9,6 %) verrattuna pariskunnissa eläviin yksilöihin (4,6 %)² Yksinasuvat ovat suurin peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea saava ryhmä.

On selvitettävä, mitkä ovat yksinasuvien korkeamman työttömyyden syyt. Jos yksinasuvat ovat perheellisiä heikommassa asemassa irtisanomis- ja työllistämistilanteissa, tähän syrjivään käytäntöön on puututtava. Työhallinnon toimenpiteissä on syytä kiinnittää erityistä huomiota yksinasuviin työnhakijoihin.

¹ Haluamme tässä yhteydessä kiinnittää huomiota siihen, että maassamme on noin 1,16 miljoonaa yksinasuvaa. Kun puhutaan perheistä kansalaisten sijaan, yli miljoona kansalaista jätetään keskustelun ulkopuolelle ja unohduksiin.

²

Työasuntovähennys ei kohdistu nyt lainkaan yksinasuviin. Kodin muutto on yksinasuvalle niin henkisesti, fyysisesti kuin taloudellisesti mittava investointi yhä epävarmimmiksi muuttuvilla pätkätyömarkkinoilla. Tällä on mahdollisesti myös vaikutuksia yksinasuvien työllisyysasteeseen.

Työttömyysturvalaki: 7 luku 7 § (22.12.2009/1188) Tarveharkinta: Yksinasuva ei voi ansaita yhtä paljon pääomatuloja kuin pariskunnan puolisko, menettämättä työmarkkinatukea. Kelan ohjeistus em. lain kohtaan liittyen: "Tuloraja: Yksin asuvalla työttömällä työmarkkinatukea vähentävät pääomatulot ja muut tulot, jotka ylittävät tulorajan 311 e/kk.

Täyttä työmarkkinatukea saavalla vähennetään 75 % tulorajan ylittävistä tuloista. Avio- tai avoliitossa asuvalla ja perheellisellä työttömällä tuloraja on 1 044 e/kk. Täydestä työmarkkinatuesta vähennetään 50 % tulorajan ylittävistä tuloista."

Tämä on näkemyksemme mukaan yksinasuvia syrjivä säädöskohta.

VAPAA VALINTA:

Viime vuosina ja vuosikymmeninä tapahtuneen taloudellisen globalisaation ja harjoitetun kotimaan politiikan seurauksena kansalaiset joutuvat tässä mallissa ehkä resurssihinsa nähden liian suureen vastuuseen elämänsä järjestämisestä. Ympäristön tukiverkostot pitäisi joka tapauksessa varmistaa, esimerkiksi kolmannen sektorin toimintaedellytyksiä vahvistamalla. Yksilöllisen perusturvan taso on hyvin alhainen, se vaikuttaa riittämättömältä. Entä miten määritellään yhteiskunnallista arvonnäkökulmaa tuottava toiminta? Onko sellaista vaikkapa työvoiman uusintaminen tai vapaaehtoistyö?

MUITA HUOMIOITA:

Asumistuella subventoidaan asuntomarkkinoita ja asunnonomistajia. Mielestämme asumistuen rinnalle/sijaan tulisi kehittää erilaisia yksin asumisen kustannuksia kohtuullistavia asumisen suunnittelun, toteutuksen ja rahoituksen tapoja. Yksinasuvat ovat suurin asumistukea saava ryhmä. Heidän maksamansa asumisen yksikkö- eli neliöhinta on myös kallein. Miniasunnoissa neliöhinta voi olla 2-kertainen normikokoiseen yksiöön verrattuna. Yksinasuva ei myöskään automaattisesti halua asua yksiössä.

Etuuksien tason määrittelyssä on huomioitava yksinasuvien korkeammat elinkustannukset, joita aiheuttaa niin vapaan markkinatalouden kuin julkisen sektorin läpikäynti ajattelu volyyymi- tai tukkuhinnoittelusta. Julkinen sektori näyttäisi käyttävän palvelumaksujen hinnoittelussa ainakin osin markkinalogiikkaa: Mitä suurempi palvelupaketti, sitä halvempi hinta yksittäiselle henkilölle. Tässä tapauksessa yksinasuva joutuu maksamaan usein enemmän julkisesta palvelusta kuin pariskunnan puolisko (esim kotipalvelu).

Mihin ajatteluun perustuu se, että tilastollisesti selvästi pienituloisin väestönosa, yksinasuvat, joutuvat maksamaan julkisista palveluistaan enemmän kuin pariskunnan puoliskot? Perhekeskeisen ajattelun läpikäynnissä yhteiskunnassa yksinasuvan elinkustannukset ovat suhteellisesti pariskunnissa elävien yksilöiden elinkustannuksia korkeammat, mikä entisestään kurjistaa jo valmiiksi köyhimpien yksinasuvien asemaa.

Lisätieto: Yksinasuvat ry:n edunvalvontaohjelma

<https://www.yksinasuvat.fi/@Bin/196187/YKSINASUVAT+RY,+Edunvalvontaohjelma+2019>

YKSINASUVAT RY

Helsinki 15.1.2019

[+%281%29.pdf](#)